

Sygn. akt IV Ca 431/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w S. IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Mariola Watemborska (spr.)

Sędziowie SO: Jolanta Deniziuk, Elżbieta Jaroszewicz

Protokolant: sekr. sądowy Kamila Wiśniewska

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2015 r. wS.

na rozprawie

sprawy z powództwa A. M.

przeciwko C. R., K. R. i R. D.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego wL. z dnia 27 kwietnia 2015r., sygn. akt VI C 227/14

1. oddala apelację,
2. zasądza od powoda A. M. na rzecz pozwanej R. D. kwotę 25,38 (dwadzieścia pięć 38/100) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt IV Ca 431/15

UZASADNIENIE

Powód A. M. po ostatecznym sprecyzowaniu pozwu wniesionego do Sądu Rejonowego w L. domagał się zasądzenia solidarnie od pozwanych K. R., R. R. i C. R. kwoty 1.268,81 zł z ustawowymi odsetkami od 20 lutego 2005 r. tytułem wykonania prac płytkarskich w J. D., kwoty 8.030,25 zł tytułem wykonania prac płytkarskich w (...) w G. w ramach umowy nr (...) zawartej z (...) SA z siedzibą w G. oraz kwoty 21.200,00 zł z ustawowymi odsetkami od 20 kwietnia 2005 r. (k. 69, k. 80) tytułem ceny materiałów budowlanych, które nabył od spółki (...) sp. z o.o. we W. w związku z robotami budowlanymi. W kwocie tej zawarte także były koszty sądowe i komornicze, które poniósł w związku z dochodzonym od niego przez sprzedawcę materiałów budowlanych powództwem. Wskazał, że wykonawcą robót budowlanych objętych w/w umowami był spadkodawca pozwanych J. R..

Pozwani K. R., C. R. oraz R. D. wnieśli o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na ich rzecz kosztów procesu.

Uzasadniając swoje stanowisko wskazali, że roszczenie powoda, tak w zakresie kosztów materiałów budowlanych zakupionych przez niego w (...) Budowlane sp. z o.o. we W., jak również poniesionych przez niego kosztów sądowych i egzekucyjnych, nie mogło zostać skierowane do pozwanych z uwagi na brak legitymacji procesowej biernej po ich

stronie. Podnieśli również zarzut przedawnienia wskazując, że ewentualne roszczenie powoda przedawniło się w maju 2004 r.

Z ustaleń Sądu Rejonowego wynika, że od dnia 1 października 1992 r. spadkodawca pozwanych J. R. rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej, której przedmiotem były usługi ogólnobudowlane. Działalność ta była prowadzona do dnia 10 maja 2002 r.

W dniu 28 marca 2002 r. J. R. zawarł z (...) SA z siedzibą w G. w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej umowę nr (...), której przedmiotem było wykonanie okładzin ceramicznych w klatce schodowej (...)” znajdującej się w zespole budynków mieszkalnych (...). Zgodnie zaś z (...) tej umowy, ostateczne wynagrodzenie miało wynikać z obmiarów oraz cen jednostkowych określonych w załącznikach do umowy z uwzględnieniem kolejnych etapów, zaś dla obliczenia kar umownych przyjęto wysokość wynagrodzenia na poziomie 34.000 zł.

J. R. zawarł także z (...) SA z siedzibą w G. umowę, której przedmiotem było wykonanie prac wykończeniowych w mieszkaniu (...) (...) w budynku (...) na osiedlu mieszkaniowym (...) w G. za kwotę 2.622,72 zł, która to umowa została ostatecznie zrealizowana w dniu 29 kwietnia 2014 r.

Tytułem wykonanych prac w dniu 8 maja 2002 r. J. R. wystawił na rzecz inwestora fakturę VAT nr (...) opiewającą na łączną kwotę 6403,52 zł, po uprzednim zgłoszeniu prac do odbioru, zaś w dniu 4 maja 2002 r. wystawił fakturę VAT nr (...) na kwotę 8065,96 zł.

Z dalszych ustaleń Sądu I instancji wynika, że w dniu 10 maja 2002 r. zmarł J. R.. Postanowieniem Sądu Rejonowego w L. z dnia 1 sierpnia 2002 r. stwierdzono, że spadek po J. R. nabyła żona spadkodawcy K. R. oraz dzieci spadkodawcy C. R. i R. R. obecnie D. w udziale po 1/3 części spadku każdy z nich z dobrodziejstwem inwentarza. Po sporządzeniu protokołu spisu inwentarza przez Komornika Sądowego ustalono, że czysta wartość masy spadkowej wyniosła 1865 zł.

W dniu 10 maja 2002 r. tj. w dniu śmierci J. R. sporządzono inwentaryzację robót wykończeniowych wykonanych w ramach umowy nr (...), zaś w dniu 16 maja 2002 r. dokonano częściowego odbioru robót wykonanych w okresie od 15 kwietnia 2002 r. do 8 maja 2002 r., zaś ich wartość określono na kwotę 7.583,27 zł. Inwentaryzacja prac w dniu 10 maja 2002 r. odbyła się już pod nieobecność J. R., w protokole wskazano, że jego przedstawicielem był powód A. M..

(...) SA z siedzibą w G. wypłacił spadkobiercom J. R. kwotę 5.253,93 zł tytułem faktury VAT nr (...) po uprzednim potrąceniu z wartości faktury kar umownych i pozostałych obciążeń za nieterminowe wykonanie dzieła oraz 4.575,03 zł tytułem faktury nr (...).

Ustalił także Sąd Rejonowy, że pozwana K. R. zapłaciła na rzecz (...) Budowlane sp. z o.o. we W. kwotę 4.138,41 zł tytułem zamówionych przez J. R. materiałów budowlanych na realizację umów zawartych w pierwszej połowie 2002 r.

Z dalszych ustaleń poczynionych w sprawie przez Sąd I instancji wynika, że od dnia 10 lipca 1996 r. do 20 grudnia 2005 r. oraz od dnia 20 września 2006 r. do 7 września 2007 r. powód A. M. prowadził działalność gospodarczą, której przedmiotem było wykonywanie prac remontowo - budowlanych.

J. R. oraz A. M. współpracowali w ramach wykonywania prac na rzecz inwestora (...) SA z siedzibą w G..

Prawomocnym nakazem zapłaty z dnia 8 kwietnia 2003 r. wydanym w postępowaniu nakazowym w sprawie IV GNC 2405/03 przez Sąd Rejonowy dla W. zasądzono od powoda A. M. na rzecz (...) Budowlane sp. z o.o. we W. łącznie kwotę 10.620,95 zł z ustawowymi odsetkami poczynając od dnia 14 czerwca 2002 r. od poszczególnych kwot wskazanych w orzeczeniu. Nakaz wydany został w oparciu o faktury VAT wystawione przez (...) Budowlane sp. z o.o. we W. w związku z zamówieniami na materiały budowlane składanymi każdorazowo przez powoda A. M.. Faktury wystawiane na powoda w związku z zakupem materiałów były każdorazowo odbierane przez powoda. W oparciu o w/w tytuł wykonawczy tj. nakaz zapłaty z dnia 8 kwietnia 2003 r. wydany w postępowaniu nakazowym w sprawie IV GNC 2405/03 przez Sąd Rejonowy dla W., wierzyciel powoda (...) Budowlane sp. z o.o. we W. wszczął postępowanie

egzekucyjne przeciwko A. M. przed Komornikiem Sądowym Rewiru I przy Sądzie Rejonowym w Wejherowie. Sprawa egzekucyjna prowadzona była pod sygn. akt I Km 1163/03

Ustalił także Sąd Rejonowy, że pismem z dnia 5 stycznia 2006 r. powód wystąpił przeciwko spadkobiercom J. R. z wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej. Do ugody pomiędzy stronami nie doszło. Przedmiotem ewentualnej ugody miały być należności powoda wobec spółki (...) sp. z o.o. we W. objęte nakazem zapłaty z dnia 8 kwietnia 2003 r. wydanym w postępowaniu nakazowym w sprawie IV GNc 2405/03 przez Sąd Rejonowy dla W.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, że powództwo wywiedzione przez powoda nie zasługuje na uwzględnienie i wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2015r. oddalił je, zasądzając od powoda na rzecz pozwanych poniesione przez nich koszty procesu.

Sąd Rejonowy uznał przy tym, że stan faktyczny ustalony w sprawie był w zasadzie bezsporny z wyjątkiem okoliczności związanych ze złożeniem zamówienia i nabyciem materiałów budowlanych ze spółki (...) sp. z o.o. we W., a także statusu powoda w ramach związków łączących go ze zmarłym J. R.. Powód utrzymywał bowiem, że materiały budowlane objęte poszczególnymi fakturami wystawionymi przez (...) Budowlane sp. z o.o. we W. nabył w ramach polecenia służbowego, które wydał mu jego pracodawca J. R. w związku z wykonywaniem prac budowlanych na zlecenie spółki (...) SA z siedzibą w G. w pierwszej połowie 2002 r.

Tymczasem jak ustalił Sąd Rejonowy, powód nie był pracownikiem J. R. i w rezultacie obu mężczyzn nie wiązał stosunek pracy. Zarówno J. R., jak również powód prowadzili działalność gospodarczą.

Sąd Rejonowy uznał przy tym za wiarygodną tę część zeznań powoda, w których twierdził on, że we współpracy z J. R. wykonywał usługi budowlane na rzecz (...) SA z siedzibą w G. w pierwszej połowie 2002 r., przy czym już jako niewiarygodne Sąd uznał te jego twierdzenia, z których wynika, że prace te realizował w ramach stosunku pracy jako pracownik J. R..

Zauważył przy tym Sąd I instancji, że proces cywilny ma charakter kontradyktoryjny. Powód zaś nie wykazał aby pozwani jako spadkobiercy J. R. ponosili jakąkolwiek odpowiedzialność majątkową wobec powoda.

Sąd Rejonowy zauważył, że genezą roszczenia powoda wobec spadkobierców J. R. były poniesione przez niego koszty nabycia w przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o. we W. materiałów budowlanych, przy czym Sąd ten podkreślił, że nabycie tych materiałów budowlanych nastąpiło po dniu 10 maja 2002 r., zatem po śmierci J. R.. Zarówno bowiem złożenie zamówienia na w/w towar, jak również jego wydanie i wystawienie faktury VAT miało miejsce po dniu 10 maja 2002 r. Należności wynikające z w/w faktur objęte zostały roszczeniem (...) Budowlane sp. z o.o. we W. wobec powoda i w konsekwencji podstawą wydania tytułu egzekucyjnego – nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym w dniu 8 kwietnia 2003 r. w sprawie IV GNc 2405/03 przez Sąd Rejonowy dla W.. Przedmiotowy tytuł egzekucyjny zostały wydany wyłącznie wobec powoda, nie zaś solidarnie wobec powoda i spadkobierców J. R..

W świetle powyższych okoliczności nie sposób było uznać, by pozwani jako spadkobiercy J. R. ponosili jakąkolwiek odpowiedzialność z tytułu zobowiązań zaciągniętych wyłącznie przez A. M. w spółce (...) sp. z o.o. we W.. Przeciwnie, zdaniem Sądu Rejonowego, powód nie mógł domagać się zapłaty za materiały budowlane przez siebie zakupione i wykorzystane na potrzeby prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

Podkreślił także Sąd Rejonowy, że w dniu śmierci J. R. sporządzono inwentaryzację robót wykończeniowych wykonanych w ramach umowy zawartej z (...) SA z siedzibą w G. i w oparciu o wcześniej wystawione przez J. R. faktury VAT nr (...) wypłacono spadkobiercom J. R. należności objęte w/w fakturami po potrąceniu kar umownych i innych obciążeń. Natomiast kwota 34.000 zł, wskazana przez powoda stanowiła podstawę dla obliczenia kar umownych, nie zaś ostateczne wynagrodzenie, które otrzymać miał wykonawca z tytułu wykonanych prac.

Zwrócił uwagę Sąd I instancji także na to, że pozwani odpowiadają za długi spadkowe po J. R. z mocy art. 1030 k.c., zaś ich odpowiedzialność jest solidarna (art. 1034 § 1 k.c.). Tym niemniej na gruncie przedmiotowej sprawy, powód nie udowodnił, że J. R. był jego dłużnikiem.

Z ostrożności procesowej Sąd Rejonowy podniósł, że spadkobiercy J. R. nabyli spadek z dobrodziejstwem inwentarza. Z treści zaś spisu inwentarza sporządzonego przez Komornika Sądowego wynika, że czysta wartość masy spadkowej wyniosła 1865 zł. W rezultacie odpowiedzialność pozwanych wobec długów spadkowych nie może przekroczyć kwoty 1865 zł.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Rejonowy na podstawie art. 1030 k.c. i art. 1031 § 2 k.c. a contrario wobec ustalenia, że w skład spadku po J. R. nie wchodzi zobowiązania wobec powoda, powództwo oddalił. Sąd oddalił także tę część roszczenia powoda, która dotyczyła poniesionych przez niego kosztów sądowych i egzekucyjnych, gdyż pozwani nie byli stroną postępowań, w których koszty te zostały zasądzone od powoda. W rezultacie brak było jakiegokolwiek podstawy prawnej do obciążania pozwanych kosztami procesu, które zostały zasądzone od powoda na rzecz jego wierzyciela.

Sąd I instancji uwzględnił także z ostrożności procesowej podniesiony przez pozwanych zarzut przedawnienia. W ocenie Sądu do oceny terminu przedawnienia roszczenia powoda, będzie miał zastosowanie termin trzyletni, gdyż żądanie pozwu jest powiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej przez powoda. Wskazał sąd, że ostatecznie z dniem 19 lipca 2005 r. roszczenie powoda wobec pozwanych uległo w całości przedawnieniu. Tymczasem wnioski o zawezwanie do próby ugodowej wpłynęły do Sądu Rejonowego w L. w dniu 5 stycznia 2006 r., zatem czynność ta nie przerwała terminu przedawnienia roszczenia, bowiem skutek przedawnienia nastąpił przed wniesieniem przedmiotowego wniosku. Roszczenia powoda zatem nawet jeśli byłoby zasadne, zdaniem Sądu I instancji jako przedawnione nie może być skutecznie dochodzone.

Z rozstrzygnięciem Sądu I instancji nie zgodził się powód składając apelację, w której jak wynika z jej treści, domaga się zmiany zaskarżonego wyroku i zasądzenia na jego rzecz od pozwanych łącznie kwoty 30.499,06 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 28.12.2005r., przy czym na kwotę żądania składa się kwota 21.200 zł tytułem należności głównej, za wykonaną pracę 1.268,81 zł i za prace płytkarskie 8.030,25 zł.

Apelujący zarzucił Sądowi I instancji, że ten, pomimo wniosku, nie przesłuchał świadka – inspektora nadzoru, nie uwzględnił wykonywanej przez powoda pracy na rzecz J. R. do 27 maja 2002r. pomimo łączącej go z J. R. umowy o pracę. Zarzucił Sądowi I instancji, że ten nie odniósł się do poniesionych przez niego strat finansowych, związanych z beczynnością – po śmierci (...) - K. R.. Zarzucił także Sądowi, że nie odniósł się do umów łączących strony tj. A. M. i J. R..

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja powoda jako bezzasadna nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że – mając na uwadze treść art. 382 k.p.c. - sąd apelacyjny ma nie tylko uprawnienie, ale wręcz obowiązek rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału oraz dokonania jego własnej, samodzielnej i swobodnej oceny, w tym oceny zgromadzonych dowodów (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1998 r. w sprawie II CKN 704/97, LexPolonica nr 329345). Sąd II instancji nie ogranicza się zatem tylko do kontroli sądu I instancji, lecz bada ponownie całą sprawę, a rozważając wyniki postępowania przed sądem I instancji, władny jest ocenić je samoistnie. Postępowanie apelacyjne jest przedłużeniem procesu przeprowadzonego przez pierwszą instancję, co oznacza, że nie toczy się on na nowo.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy, orzekając w niniejszej sprawie dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, trafnie oceniając przy tym zgromadzone w sprawie dowody. Z treści zebranego materiału dowodowego Sąd I instancji wyprowadził właściwe ustalenia i wnioski, w oparciu, o które prawidłowo zastosował normy prawa materialnego, zaś sposób procedowania w sprawie odpowiadał wymogom określonym w przepisach Kodeksu

postępowania cywilnego, tym samym Sąd Okręgowy w całej rozciągłości przyjmuje ustalenia i wnioski Sądu I instancji jako własne (art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 zd. 1 k.p.c.).

Główny zarzut apelacji powoda sprowadza się do zarzutu niewłaściwego ustalenia stanu faktycznego polegające na nie uwzględnieniu okoliczności, że zmarłego spadkodawcę pozwanych tj. J. R. i powoda łączyła umowa o pracę, w oparciu o którą powodowi przysługiwało niewypłacone wynagrodzenie oraz zwrot należności za zakupione przez niego materiały.

Apelujący zarzucił przy tym Sądowi I instancji, że ten nie przeprowadził zgłoszonego przez niego dowodu z zeznań świadka A. S., które to zeznania miałyby kluczowe znaczenie w sprawie.

Zauważyć w tym miejscu należy, że rzeczywiście Sąd I instancji nie dopuścił dowodu z zeznań zawnioskowanego świadka ani też tego wniosku dowodowego nie oddalił. Mając jednak na uwadze to, że świadek – jak wynika z pisma powoda z dnia 9.03.2015r. (k.289 akt) - miał zeznawać na okoliczność udzielenia powodowi pełnomocnictwa a nie na okoliczność zawarcia umowy o pracę pomiędzy powodem a J. R. nie przeprowadzenie tego dowodu przez Sąd I instancji zdaniem Sądu Okręgowego - nie miało wpływu na wydane w sprawie orzeczenie.

Zgodzić się bowiem należy z Sądem I instancji, że powód w niniejszym postępowaniu nie wykazał aby łączyła go ze zmarłym J. R. umowa o pracę, z której pracodawca się nie wywiązał w należyty sposób, wobec czego spadkobierców zmarłego obciążają jego zobowiązania wobec powoda.

W oparciu o materiał dowodowy zebrany w sprawie – informacje Urzędu Miejskiego w L. i W. - nie ma wątpliwości co do tego, że w 2002r. zarówno powód A. M. jak i spadkodawca pozwanych tj. J. R. byli zarejestrowani jako osoby prowadzące działalność gospodarczą. Słusznie zatem uznał Sąd I instancji, że ewentualne nierozliczone pomiędzy A. M. a J. R. należności związane z ewentualną współpracą obu panów jako podmiotów gospodarczych, z uwagi na upływ terminu, uległy przedawnieniu. Termin bowiem przedawnienia roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej wynosi trzy lata.

Zgodnie z treścią art. 120 § 1 k.c. bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Nawet przy założeniu, że powoda łączyła ze zmarłym J. R. umowa o pracę, a dodatkowo zmarły winien pokryć należności wynikające z faktur wystawionych przez firmę (...) spółka z o.o. w W. na nazwisko powoda, bieg terminu przedawnienia musiał rozpocząć się w 2002r. Powód zaś wystąpił do Sądu Rejonowego w Lęborku z wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej w dniu 5 stycznia 2006r. i to jedynie co do należności 10.038,39 zł jako równowartości nienależnie przez niego zapłaconego świadczenia oraz kwoty 1.957,90 zł tytułem odszkodowania. W uzasadnieniu wniosku wnioskodawca wskazał, że pomagał zmarłemu J. R. przy wykonywaniu prac dla firmy (...) SA z siedzibą w S..

W myśl art. 123 § 1 k.c. bieg terminu przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Czynnością taką jest z pewnością także złożenie w Sądzie Rejonowym wniosku o zawezwanie do próby ugodowej.

Mając jednak na uwadze datę złożenia przez A. M. takiego wniosku oraz zakres w jakim A. M. wzywał spadkobierców J. R. do zawarcia ugody uznać należy, że nie doszło do przerwania biegu terminu przedawnienia roszczenia dochodzonego obecnie przez powoda, gdyż w dniu złożenia w/w wniosku tj. 5 stycznia 2006r. ewentualne roszczenie powoda w zakresie którego dotyczył wniosek uległo już przedawnieniu. W pozostałym zakresie tj. dotyczącym wynagrodzenia za wykonanie robót płytkarskich także i to roszczenie uległo przedawnieniu przyjmując nawet najbardziej korzystny dla powoda termin przedawnienia roszczeń majątkowych tj. 10 lat (roszczenie uległoby przedawnieniu w 2012r., a pozew w niniejszej sprawie wpłynął do Sądu Rejonowego w Lęborku w dniu 3 lutego 2014r.).

Mając na uwadze powyższe uznać należy, że rozstrzygnięcie wydane przez Sąd I instancji jest zasadne a apelacja powoda jako bezzasadna na podstawie art. 385 k.p.c. winna zostać oddalona.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c. i art. 391 k.p.c. zasądzając od powoda na rzecz pozwanej R. D. kwotę 25,38 zł tytułem kosztów przejazdu do Sądu Okręgowego poniesionych przez jej pełnomocnika.